BACKGROUND REPORT

PRAGUE**PRAŽSKÝ**
STUDENT**STUDENTSKÝ**
SUMMIT

WTO

Základní informace o WTO

Základní informace o WTO

1 Úvod

Světová obchodní organizace (World Trade Organization, dále jen WTO) je mezinárodní institucí globálního rozsahu sídlící ve švýcarské Ženevě, která má za úkol vytvářet pravidla mezinárodního obchodu a také zajistit jejich dodržování. Její vznik je spjat s rokem 1994, kdy se během tzv. Uruguayského kola vyjednávání v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu jednotliví účastníci jednání dohodli na ustanovení mezinárodní organizace, která by dohlížela na mezinárodní obchod a na otázky s ním spojené. Fungovat začala k 1. 1. 1995.[1] V současnosti WTO sdružuje 159 členů. Jako zatím poslední k organizaci přistoupily v únoru 2013 Laos a v březnu 2013 Tádžikistán.

2 Historie před vznikem WTO

2.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu

Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade, dále jen GATT) vzešla z poválečných vyjednávání o hospodářských otázkách. Sjednána byla v roce 1947 (dnes proto nese označení GATT 1947) a účinnosti nabyla 1. 1. následujícího roku. Na rozdíl od současné Světové obchodní organizace měla GATT statut mnohostranné dohody, nikoliv mezinárodní organizace, a také užší působnost – WTO se dnes kromě obchodu zbožím zabývá i obchodem službami nebo obchodními aspekty práv duševního vlastnictví. Všeobecná dohoda fungovala na základě několika hlavních principů. Prvním byla zásada nediskriminace, což znamenalo, že všechny smluvní strany si byly rovny. Tato zásada je známa pod názvem **doložka nejvyšších výhod**. Ta klade důraz na to, aby se všechny výhody dohodnuté mezi dvěma zeměmi automaticky vztahovaly i na ostatní smluvní strany. Druhý a neméně důležitý princip představovala **zásada národního zacházení**, která zajišťovala stejné nakládání každého státu s výrobky domácími i zahraničními. Mezi další zásady patřila např. nutnost konzultace a pokojného urovnávání sporů. Také bylo ujednáno, že pokud se některá země rozhodne zvýšit cla nad dohodnutou úroveň, plyne jí z toho povinnost uhradit obchodním partnerům způsobenou ekonomickou újmu.[2]

2.2 Uruguayské kolo vyjednávání (1986 Punta del Este – 1994 Marakéš)

Od počátku bylo jasně dané, že jednou z priorit je shodnout se na podmínkách vzniku Světové obchodní organizace. Kromě tohoto cíle byly stanoveny i některé další – snaha čelit ochranářským tlakům, liberalizovat mezinárodní obchod a vylepšit mnohostranný mezinárodní obchodní systém (do této doby reprezentovaný právě dohodou GATT) rozšířením jeho působnosti a pravidel.[3]

V rámci Dohody o zřízení WTO bylo přijato několik dílčích úmluv, které upravují oblasti, ve kterých se Světová obchodní organizace pohybuje. Do dohody byla včleněna aktualizovaná Všeobecná dohoda o clech a obchodu (označovaná GATT 1994). GATT 1994 zahrnuje veškerá ustanovení dohody starší, avšak i s úpravami či doplňky začleňujícími tuto dohodu do systému ostatních dohod, zařazení dohody pod křídla mezinárodní organizace a také některé aktualizace vzhledem k novým podmínkám mezinárodního obchodu.

[1] Žák M. a kol. – Velká ekonomická encyklopedie, Linde, Praha, 1999.
[2] Samuelson P. A., Nordhaus W. A. – Ekonomie, Svoboda, Praha, 1992.
[3] Jung Z., Průša M. – Výsledky Uruguayského kola a jejich význam pro Českou republiku, ÚMV, Praha, 1994.

V podobném smyslu byla uzavřena Všeobecná dohoda o obchodu službami (General Agreement on Trade in Services, dále jen GATS) zohledňující stále rostoucí význam služeb v mezinárodním obchodě. *„Je to vůbec první mnohostranná dohoda tohoto druhu, která nemá předchůdce a nenavazuje na žádné dřívější ujednání.“*[4] Dohoda obsahuje část o *zacházení podle doložky nejvyšších výhod*, která říká, že každý člen musí poskytnout dodavatelům služeb kteréhokoli člena zacházení stejně příznivé, jako poskytuje dodavatelům kterékoli jiné země, a *ustanovení o národním zacházení* hájící stanovisko stejného nakládání se službami cizími i domácími. Připouští se i nakládání rozdílné, v žádném případě však ve prospěch domácích dodavatelů.[5] I tak je v oblasti služeb nadále celá řada sektorů, kde je nutná další snaha o liberalizaci – jednak existují výjimky v některých způsobech dodávání služeb pro určité sektory a jednak z hlediska dynamiky sektoru služeb se neustále objevují nové a nové sektory, které nepodléhají automaticky liberalizaci.

Dalším dokumentem, který vznikl z vyjednávání Uruguayského kola, byla Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, dále jen TRIPS). Ta se zabývá jednotlivými druhy práv k duševnímu vlastnictví, jako např. autorskými právy, ochrannými známkami, patenty nebo obchodním tajemstvím. *„U těchto práv vytváří Dohoda základní úroveň ochrany, kterou musí všichni členové respektovat, současně ale ponechává jednotlivým členům volnost uplatnit ve svých zemích širší ochranu.“*[6]

Činnost WTO se samozřejmě v průběhu času nezastavila u těchto smluv poskytujících základní rámec. Agendu Organizace je zhruba možné rozdělit na dvě velké větve. Jednu tvoří běžná činnost WTO – v zásadě jde o implementaci, dodržování a výkon existujících smluv a dohod. V rámci běžné činnosti se schází řada orgánů, výborů a pracovních skupin (více viz Kapitola 2). Druhou větev tvoří tzv. negociační oblast, která má za cíl sjednávat další liberalizaci mezinárodního obchodu (snižování cel, omezování regulace atd.) v rámci existujících dohod či vytvářet nová pravidla ve formě nových dohod. V současné době tato větev vyjednává na základě mandátu Rozvojového programu z Dauhá (Doha Development Agenda, dále jen DDA).

3 Struktura WTO

3.1 Sekretariát a generální ředitel

Sekretariát WTO poskytuje organizační, administrativní i technické zázemí celé organizaci. V čele Sekretariátu stojí generální ředitel. Ten má spíše poradní úkoly a jeho povinností je dohlížet na to, zda se při jednání dbá všech zásad organizace. Zásadními pravomocemi tedy nedisponuje. Tato funkce navazuje na funkci, která existovala před samotným vznikem WTO, a to v dohodě GATT. Dne 31. 8. 2013 skončilo druhé období, kdy byl tímto formálním symbolem WTO Francouz Pascal Lamy, kterého nahradil Roberto Azevedo, brazilský diplomat a dlouholetý zástupce Brazílie nejen ve WTO, ale i dalších s obchodem spojených institucích.

3.2 Ministerská konference

Ministerská konference je vrcholným orgánem WTO. Dle stanov se koná alespoň jednou za dva roky (v historii nebyly stanovy dodrženy pouze jednou, když se Konference neuskutečnila v roce 2007) a účastní se jí delegace všech členů v čele většinou s ministrem zodpovídajícím za obchod (v případě Evropské unie je to unijní komisař pro obchod). Konference má zásadní vliv na chod organizace a na rozhodnutí, která jsou přijímána. Je oprávněna rozhodovat ve všech otázkách, které se týkají mnohostranných obchodních jednání a dohod. Mezi její kompetence patří i právo jmenovat Generálního ředitele. V praxi Ministerská konference stanovuje vizi dalšího vývoje organizace a jednání, dává instrukce Generální radě, případně podřízeným

[4] Šroněk I. – Světová obchodní organizace, druhé vydání, VŠE, Praha, 1999.
[5] Cihelková E. a kol. – Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy, C. H. Beck, Praha, 2006.
[6] Šroněk I. – Světová obchodní organizace, druhé vydání, VŠE, Praha, 1999.

orgánům k výkonu určitých úkolů, které mají napomoci dalšímu pokroku za účelem naplňování základních cílů WTO.

3.2.1 Přehled Ministerských konferencí

První Ministerská konference se konala během prosince roku **1996 v Singapuru**. Předmětem jednání byla například úloha tehdy nově vzniklé WTO, různé regionální dohody, možnosti přístupu nových členů nebo rozvojový aspekt. Konference otevřela nová témata jako vztah obchodu a investic nebo vztah obchodu a hospodářské soutěže. Tato témata začala být později známá jako tzv. singapurská. Druhá Konference ministrů se uskutečnila v květnu **1998 v Ženevě** a další pak **v Seattlu** na přelomu listopadu a prosince 1999. Ani jedna však výrazněji nezasáhla do světového dění. Jen Konferenci v Seattlu doprovázely protesty aktivistů vyjadřujících nesouhlas s jednáním a dohodami WTO.

Jako jednou z klíčových Konferencí ministrů se tak ukázala být ta, která probíhala během listopadu **roku 2001 v katarském hlavním městě Dauhá**. Zde byla zahájena mnohostranná jednání o tzv. Rozvojovém programu z Dauhá (Doha Development Agenda, dále jen DDA), který prosazuje rozvojový aspekt. Tím se rozumí činnosti, které zvýhodňují nejméně rozvinuté a rozvojové země s cílem je v co možná nejkratší době plnohodnotně zapojit do světového obchodního systému. Mezi tyto činnosti patří např. reforma zemědělství, liberalizace a usnadňování obchodu nebo otázky životního prostředí související s obchodními prvky.

Problematika, kterou se DDA zabývá, je poměrně široká, mezi tu nejznámější ovšem patří agrární reforma, tzv. **NAMA** (liberalizace obchodu s nezemědělskými výrobky), liberalizace obchodu službami, některé prvky Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS), usnadňování obchodu (celní procedury apod.), problematika obchodu a životního prostředí, pravidla mnohostranného obchodu (antidumping, preferenční dohody a subvence a vyrovnávací opatření). Nedílnou součástí každé problematiky jsou tzv. „implementační otázky", čili nutnost úprav nebo změny výkladu některých ustanovení stávajících dohod a ustanovení WTO.

Následující Konference **v mexickém Cancúnu v září 2003** nebyla úspěšná a nepodařilo se během jejího jednání dosáhnout konsensu v hlavních otázkách. Největším problémem při projednávání těchto bodů byl spor mezi zástupci rozvojových a rozvinutých zemí. V roce 2005 hostil Konferenci ministrů **Hongkong**. Během setkání docházelo opět k obtížím při pokusu o jednomyslnou shodu. Nakonec byla přijata Deklarace ministrů umožňující pokračovat v mnohostranných jednáních, která se týkají zvláštního zacházení s rozvojovými zeměmi. Následná Ministerská konference proběhla v **Ženevě v roce 2009**. Tato Konference byla spíše „udržovacího charakteru" v oblasti negociací DDA i v běžné činnosti WTO.

Na přelomu listopadu a prosince 2011 se odehrálo další dějství ministerských konferencí, když se v Ženevě konala osmá Ministerská konference WTO pod názvem „WTO, multilaterální obchodní systém a současné globální ekonomické prostředí". Tato konference byla zaměřena na průběh a další vývoj ekonomické krize, avšak již s důrazem na ekonomické zapojení pokud možno celé planety - to vše pod třemi principy: plná participace, komplexnost a transparentnost. Tato konference se řadí k „udržovacím" z hlediska DDA, nicméně z hlediska běžné činnosti došlo k řadě úspěchů. Mezi největší lze zařadit dokončení jednání trvajících 19 let a přizvání Ruské federace k členství ve WTO.[7]

DDA z roku 2001 představuje aktuální a důležité téma pro Světovou obchodní organizaci, protože se o ní jedná dodnes. Jednání o DDA v průběhu poslední dekády zasáhly dva zásadní procesy, které zásadně ovlivnily dosavadní neúspěch. Prvním byla výrazná emancipace několika velkých rozvojových členů – tito mají velkou ekonomickou sílu, ale zároveň požadují zvláštní a rozdílné zacházení s rozvojovými zeměmi. Druhým procesem bylo vypuknutí a trvání finanční a hospodářské krize, kde se spíše přistupovalo k operativním opatřením než k jednání o další liberalizaci. Neúspěch jednání postihne všechny členy WTO, a to především chudé rozvojové státy, které bez jejího projednání a schválení nemohou být ve větší míře za-

[7] Další informace: http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/minist_e.htm, datum ověření 19. 8. 2012.

pojeny do globální ekonomiky a mezinárodního obchodu. Pokud by jim byl tento přístup zajištěn, vedlo by to následně k hospodářskému a sociálnímu rozvoji v těchto zemích. Je tak především v jejich zájmu, aby agenda byla schválena co nejdříve. V rámci jednání jsou ale právě rozvojoví členové ti, kteří jednání blokují z různých politických, taktických či vnitrostátních důvodů.

Poslední setkání WTO na nejvyšší úrovni (nejednalo se ovšem o standardní Ministerskou konferenci), kde se členové velmi přiblížili dokončení DDA, proběhlo ve švýcarské Ženevě v létě roku 2008. Ač jednání jako taková neuspěla, bylo i přesto dosaženo určitého pokroku při shodě všech zúčastněných stran na 18 z 20 sporných bodů agendy. Hlavní problémy se nakonec ukázaly při projednávání tzv. zvláštních ochranných opatření, neboli SSM (Special Safeguard Mechanism), vztahujících se na rozvojové země. Hlavní aktéři, USA a EU na straně jedné a Čína s Indií na straně druhé, nebyli schopni dosáhnout společného kompromisu. Od tohoto momentu se spíše zdá, že se dosavadní výsledky jednání drolí mezi prsty vyjednavačů, než aby bylo postupováno dále k cíli.

Devátá ministerská konference by se měla uskutečnit počátkem prosince 2013 na indonéském Bali. Pascal Lamy tuto konferenci předznamenal mimo jiné projevem z dubna 2013, ve kterém motivoval zúčastněné strany ne toliko k urychlení samotného tempa vyjednávání, jako spíše k aktualizaci přístupu v jednání samotném. Je nepříliš optimistickou pravdou, že potýkání se s dopady ekonomického propadu s počátkem v roce 2008 doposud neskončilo. Již několikátý rok po sobě jsou naděje na zásadní posun „již v dalším roce" upozaděny ekonomickými odhady, v nichž by rok 2013 měl přinést, spíše než co jiného, opakování vývoje roku předcházejícího, a to i přes mírné zvýšení mezinárodního obchodu (ze dvou procent v roce 2012 na cca 3,3 procenta odhadovaná pro rok 2013; dvacetiletý průměr nicméně činil kolem pěti procent). Pravdou je, že právě tato setrvale křehká rovnováha posiluje vůli států k dosahování cílů, které WTO vytyčila.[8]

3.3 Generální rada a její tři pilíře

Práci organizace mezi jednotlivými konferencemi řídí Generální rada, která je, stejně jako Konference ministrů, tvořena všemi členy WTO a představuje druhý hlavní orgán. Koordinuje veškeré činnosti organizace v době, kdy se nekoná Ministerská konference. Podle potřeby se schází několikrát do roka. Vytvořením WTO jako organizace se nejen podařilo rozšířit jednání a činnost na několik dalších oblastí obchodu (viz níže) a fórum pro diskusi o aktuálních otázkách souvisejících s obchodem - podařilo se také vytvořit systém, který podchycuje problémy z hlediska prevence, diskuse i řešení případných sporů. Pomyslný dům WTO tak stojí na třech pilířích stejné důležitosti a vyrovnanosti (mezi těmito pilíři neexistuje vztah podřízenosti a nadřízenosti, všechny tři zasedají jako formace Generální rady). Pilířem jakési prevence či *„peer pressure"* je Orgán pro prověrky obchodních politik (Trade Policy Review Body, dále jen TPRB). TPRB je fórum, kde mají všichni členové možnost se pravidelně (od každých 2 let pro čtyři největší členy, po každých 6 let pro členy nejmenší) vyjádřit pochvalně i kriticky k obchodním politikám, jednotlivým opatřením a fungování v praxi prověřovaného člena a požadovat vyjasnění některých aspektů jeho obchodní politiky. Řádnou činnost zajišťují Generální radě podřízené a zodpovědné orgány (viz níže). Tento druhý pilíř představuje především fórum pro diskusi o problémech obchodní politiky, hledání technických řešení, transparentnost atd.

Orgán pro řešení sporů (Dispute Settlement Body, dále jen DSB) představuje třetí pilíř. Jeho úkolem je napravovat a řešit neshody, které vznikají mezi jednotlivými vládami v průběhu jednání. Rozepře vznikají často, pokud některý stát přijme opatření, které ostatní státy považují za nepřípustné a dohodami WTO nedovolené. Odstraňování sporů je poměrně složitý proces a značně se odvíjí od různých příčin sporů. Přes svá úskalí se DSB projevuje jako nenahraditelný prvek fungování WTO a činí z WTO jedinou mezinárodní organizaci (kromě Rady Bezpečnosti OSN), která je schopna dodržování svých dohod alespoň částečně efektivně vynucovat.

[8] Další informace: `http://www.wto.org/english/news_e/news13_e/tnc_infstat_11apr13_e.htm`; datum ověření 24. 7. 2013.

3.4 Orgány běžné činnosti

Orgány WTO pracující na nižší úrovni představují tzv. Rady, Výbory, Pracovní skupiny a Podvýbory. Tyto pracovní orgány se zabývají problematikou tří pilířů Světové obchodní organizace – obchodu zbožím, obchodu službami a právy k duševnímu vlastnictví. V poslední době se minimálně na úroveň těchto tří pilířů dostává i pilíř řešící problematiku obchodu a rozvoje, ten je zastřešen Výborem pro obchod a rozvoj. Rada pro obchod zbožím, Rada pro obchod službami a Rada pro aspekty práv k duševnímu vlastnictví se tedy orientují na otázky vymezené příslušnými dohodami (GATT 1994, GATS a TRIPS).[9] Rady také dle potřeby zřizují další podřízené orgány. Výše zmíněný Výbor pro obchod a rozvoj stojí mimo tyto tři Rady a podléhá přímo Generální radě. Přímo Generální radě podléhají i další výbory či pracovní skupiny, například Pracovní skupina pro obchod a transfer technologií, Pracovní skupina pro obchod, dluh a finance, Pracovní skupiny pro přístup nových členů či Výbory účastníků vícestranných dohod.

3.5 Orgány liberalizačních vyjednávání

Samostatnou skupinu podléhající Generální radě tvoří Výbor pro obchodní jednání, jehož předsedou je Generální ředitel WTO, a jemu podléhající Zvláštní zasedání některých výborů a Negociační skupiny. Zatímco výše popsané Rady, Výbory a Pracovní skupiny mají za úkol vykonávat řádnou činnost WTO, zvláštní zasedání a negociační skupiny mají za úkol postupovat kupředu v negociacích, v nynější době tedy vyjednávat na základě mandátu DDA.

[9] Kalínská E., Petříček V. a kol. – Mezinárodní obchod I., VŠE Praha, 2005.

Obrázek 1: Zdroj: www.iitrade.com

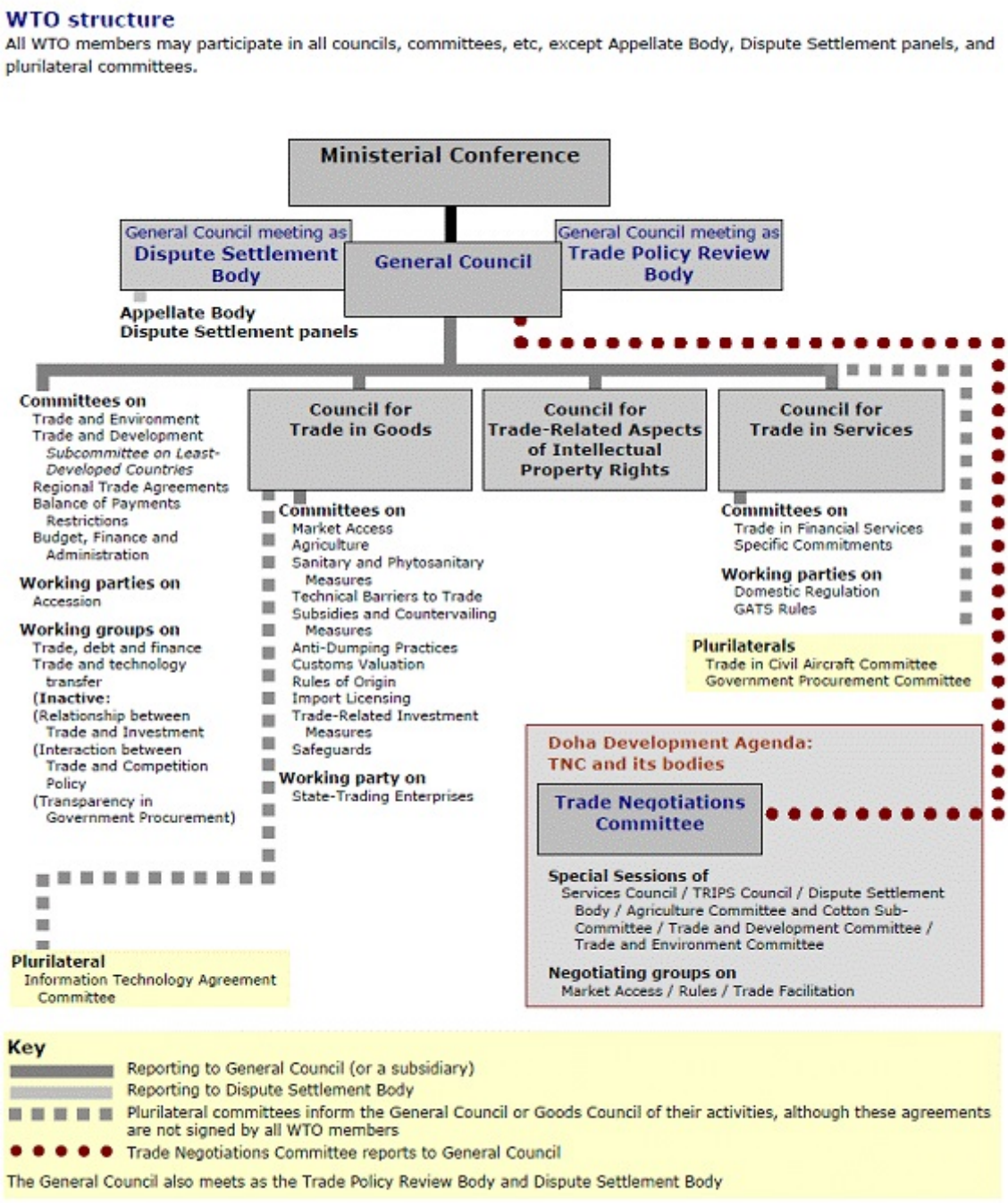

4 Vyjednávací skupiny ve WTO a nástin jejich postojů

V rámci vyjednávání ve WTO si utvářejí podle podobných zájmů skupinky států formální či neformální aliance. Mezi formální se dají zařadit mezinárodní společenství. Typickým příkladem je Evropská unie, která je samostatným členem WTO zároveň za platného členství všech jejích členských států. Zajímavostí WTO je, že aliance, které na její půdě fungují, nejsou vždy založeny na regionálních integracích, ale vytvářejí se na základě zájmu v jednotlivých oblastech obchodu. Některé státy mohou být členy více uskupení zároveň.

Problémy skupin většinou vyvolávají aktivní rozvojové země, jako např. Indie, Indonésie, nebo Argentina, které obvykle přísluší k několika různým aliancím. To může způsobit tzv. „krizi identity" v případě, že jednotlivé skupiny, kterých je stát členem, zastávají různá stanoviska. Při jednáních je tak velice problematické určit skutečnou pozici dané země, případně jaká je její míra loajality vůči jednotlivým uskupením.

4.1 Hlavní uskupení ve WTO[10]

Skupiny ve WTO je možné v rámci přehlednosti rozdělit na dva typy – užší rozhodovací skupiny a zájmové či regionální skupiny.

4.1.1 Skupiny hlavních hráčů

Jedná se o neformální skupiny hlavních hráčů s výrazně odlišnými zájmy. Tyto skupiny se scházejí z iniciativy některého z předsedů či přímo Generálního ředitele v dobách složitých i z vlastní iniciativy. Jedná se o seskupení, které se snaží najít společné možnosti řešení (tzv. *„landing zones"*), které následně prezentuje širšímu sboru členů. Historicky hrálo rozhodující roli uskupení tzv. „Quad"[11], tato skupina se postupem času rozrůstala na G5 a G6. Právě G6 obsahující EU, USA, Japonsko (nebo Austrálii a Kanadu, dle projednávaného tématu), Čínu, Indii, Brazílii (a popřípadě i J. Afriku) je nejužším rozhodujícím tělesem při projednávání či před-jednávání ve WTO. Je velkou otázkou, jak tímto uskupením zamíchá Rusko, které bude mít pravděpodobně snahu držet s BRIC. Na druhou stranu však bude vyjednávat se statusem vyspělé ekonomiky.

Green Room– uskupení, které pravidelně svolává Generální ředitel, obsahuje přibližně 30 členů. Jednotliví členové se mění i na základě kvalit jednotlivých velvyslanců či aktivity jednotlivých zemí v rámci WTO a v rámci příslušných regionálních a zájmových uskupení. Hlavní hráči jsou samozřejmě přizýváni vždy. Zasedání *Green Room* je fórem, které má za cíl dojednat již předjednané záležitosti například v G6 a v kuloárech a ty pak prezentovat na mnohostranné úrovni.

Tento postup jednání má dvě zásadní podmínky a jednu velkou nevýhodu. Podmínkami jsou fungující intenzívní kuloární jednání včetně zahrnutí nečlenů užších skupin a vůle všech zúčastněných k pokroku (na takto neformálních jednáních se však důvod pro případné obstrukce najde téměř vždy). Zásadním problémem je, že výsledek takových jednání může být menšími členy odmítnut na základě netransparentnosti a nezahrnutí všech členů do rozhodovacího procesu. Tato jednání jsou tak velmi citlivá a často zaberou více času a úsilí, než by se na první pohled mohlo zdát efektivní.

4.1.2 Regionální a zájmová uskupení

Těchto uskupení je celá řada. Neustále jsou také vytvářeny a zanikají skupiny na základě průběhu jednání. Mezi výraznější a stálejší skupiny patří:

- MERCOSUR (Mercado Común del Sur, „Společný trh jihu"), 4 členové.
- ASEAN (Association of Southeast Asian Nations): regionální uskupení, 9 členů.
- ACP (African, Caribbean and Pacific Group of States), 52 členů.

[10]Více informací pro základní orientaci například: `http://www.wto.org/english/tratop_e/dda_e/negotiating_groups_e.htm` či `http://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/cinnost_stale_mise/wto/glosar/seskupeni_statu_operujicich_v_ramci_wto_1`. HTML, datum ověření 19. 8. 2012.

[11]Tato skupina byla především v období GATT jedním z hlavních tvůrců posunů v jednání, představovala klíčového partnera pro vyjednávání prakticky čehokoliv; nebylo-li téma projednané se skupinou, neměla příliš šancí na úspěch.

- CAIRNS GROUP – uskupení založené Austrálií (Cairn je australské město), 19 členů (sdruženy jsou zde ekonomiky vyspělé i rozvojové a prosazují liberalizaci zemědělství především ve velkých vyspělých ekonomikách).
- NAMA 11 – skupina rozvojových zemí, zaměření na nezemědělské produkty.[12]
- LDC – nejméně rozvinuté ekonomiky světa, 32 členů.

5 Principy a jednání WTO

Světová obchodní organizace funguje na základě pěti hlavních principů. Prvním z nich je *zásada nediskriminace*, která uplatňuje doložku nejvyšších výhod. To znamená, že členské státy nejsou oprávněny diskriminovat či zvýhodňovat jiné státy, které jsou pro ně obchodními partnery, a také nemohou upřednostňovat cizí či naopak domácí výrobky. *Postupná tržní liberalizace* je dalším principem, jehož cílem je postupně uvolňovat trh odstraňováním veškerých tarifních i netarifních překážek obchodu. Třetí princip je založen na *transparentnosti a předvídatelnosti* a klade důraz na určitou jistotu výrazné neměnitelnosti obchodních podmínek pro obchodní partnery. V pořadí čtvrtým důležitým principem fungování WTO je *podpora konkurence*. Ta má za cíl směřovat pravidla ke spravedlivé hospodářské soutěži. Poslední ze základních principů je *rozvojový aspekt* hlásající zvláštní zacházení s rozvojovými a nejméně rozvinutými zeměmi (Least Developed Countries, LDCs).[13] Jednání probíhají na základě konsensu, i když z tohoto principu existují výjimky. Každý člen má jeden hlas, všechny státy jsou si rovny.

Kromě oficiálního jednání existuje i jednání *neformální/kuloární*. Těch se nemusejí zúčastnit všechny členské státy, ale jen několik členů, kteří s probíranou tematikou souvisejí. Jejich účelem je příprava na oficiální jednání a mnohdy bývají pro oficiální část jednání zcela nezbytná (což se jasně potvrdilo i v jednání *na půdě PSS*).

6 Cíle a poslání

Primárními cíli Světové obchodní organizace je uvolňování světového trhu omezováním protekcionismu, poskytnutí místa pro obchodní jednání mezi jednotlivými členskými státy a jeho organizace nebo urovnávání obchodních sporů mezi členy. Mezi další cíle patří zvýšení životní úrovně v členských státech, dosažení plné zaměstnanosti, růst reálného důchodu a efektivní poptávky, celkové zvýšení výroby s optimálním využitím světových zdrojů a trvalý rozvoj. Těchto cílů se organizace snaží dosáhnout nejen konstruktivním jednáním a vytvářením mnohostranných dohod a závazných pravidel, ale i sledováním a analýzou národních obchodních politik členských států nebo v případě potřeby užší spoluprací s ostatními mezinárodními organizacemi.

7 Seznam doporučených a rozšiřujících zdrojů

1. Ministerstvo zahraničních věcí `www.mzv.cz`.
2. Oficiální portál pro podporu a export `www.businessinfo.cz`.
3. Institut pro evropskou politiku `www.europeum.org`.

[12] Více informací například: `http://www.globaleconomicgovernance.org/wp-content/uploads/Ismail%20final.pdf`, datum ověření 19. 18. 2012.

[13] Štěrbová L. – Aktuální otázky vývoje Světové obchodní organizace, VŠE, Praha, 2001.

4. Global Exchange www.globalexchange.org/campaigns/wto/.
5. Public Citizen www.citizen.org/trade/wto/.
6. Walter, J. Role WTO při odstraňování zaostalosti rozvojových zemí. Praha, 2009. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
7. Ministerial Conferences http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/minist_e.htm;
8. Seskupení států operujících v rámci WTO http://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/cinnost_stale_mise/wto/glosar/seskupeni_statu_operujicich_v_ramci_wto_1.html.
9. Countries, allieances and proposals http://www.wto.org/english/tratop_e/agric_e/negs_bkgrnd04_groups_e.htm.
10. Leaders' Statement: The Pittsburgh Summit http:/www.pittsburghsummit.gov/mediacenter/129639.htm.

8 Seznam použité literatury

Šroněk I.; Světová obchodní organizace, druhé vydání, VŠE Praha, 1999.

Štěrbová L.; Aktuální otázky vývoje Světové obchodní organizace, VŠE Praha, 2001.

Jung Z., Průša M.; Výsledky Uruguayského kola a jejich význam pro ČR, ÚMV Praha, 1994.

Kalínská E., Petříček V. a kol.; Mezinárodní obchod I., VŠE Praha, 2005.

Žák M. a kol.; Velká ekonomická encyklopedie, Linde, Praha, 1999.

Samuelson P. A., Nordhaus W. A.; Ekonomie, Svoboda, Praha, 1992.

Cihelková E. a kol.; Světová ekonomika.Nové jevy a perspektivy, C. H. Beck, Praha, 2006.

Světová obchodní organizace; www.wto.org.

Ministerstvo průmyslu a obchodu; www.mpo.cz.

Zpravodajský server Hospodářských novin; www.ihned.cz.

Autor: Matúš Škorík
Imprimatur: Vojtěch Bahenský
Jazyková úprava: Lucie Gregůrková, Anežka Majdáková, Michal Zikmund, Jakub Janik
Odborná spolupráce: Výzkumné centrum AMO
Grafická úprava: Veronika Maurerová, Jakub Kopřiva
Nasázeno programem LaTeX.

Model OSN

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky
pro potřeby XIX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2013

Asociace pro mezinárodní otázky,
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel./fax: +420 224 813 460
e-mail: summit@amo.cz
IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz
www.studentsummit.cz

Top partneři

Generální partner Modelu OSN

The Kellner Family Foundation

Hlavní partner Modelu OSN

G2 OD KOMERČNÍ BANKY

Hlavní partner modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Model NATO is co-sponsored by the North Atlantic Treaty Organization

NATO OTAN

Hlavní partner Modelu EU

Evropská komise

Partner konference

Microsoft

Univerzitní partner

Vysoká škola ekonomická v Praze VŠE

Partner zahájení

interhotel AMBASSADOR ZLATÁ HUSA

Parnter jednání

KONGRESOVÉ CENTRUM PRAHA

Partneři Modelů

čeps, a.s.

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

jobs.cz Inspirujeme k úspěchu

US embassy

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Prag

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

lidovky.cz Zpravodajský server Lidových novin

Hlavní mediální partner

LIDOVÉ NOVINY

Partner Chronicle

METROPOLITNÍ UNIVERZITA PRAHA

RESPEKT

Plus Český rozhlas

Asociace pro mezinárodní otázky
Association for International Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky